

Hamsterit-elokuvan oppimateriaali

Katkelma Veikko Huovisen romaanin *Hamsterit* toisesta luvusta (1957, WSOY).

TOINEN LUKU

--

- Niin, ja lehdet putoilevat ja tuuli ulvoo, näkee Rurik.
- Käärepaperit ja muut roskat lentelevät. Valoja syttyy ikkunaan. Tuolla järvellä sataa kylmää, kylmää vettä.
- Syksystäkö täällä puhutaan, kysyy keittiöstä ilmestynyt Tellu ja tervehtii. – Hyvää päivää Hamsteri, tervetuloa! Näkyikö lapsia tiellä?
- Päivää, päivää! Kiitos. Kyllä näkyi, Niku, Naku ja Raisa, sanoo Hamsteri kiireissään. – Suo anteeksi, Tellu, tuhannesti anteeksi, mutta meneillään oli juuri sietämättömän kiintoisa ajatus. Muuten hauska huvila. Oletpa kerennyt järjestää jo kaiken, pöytäliinat ja ikkunaverhot ja kaikki. Anteeksi, missä olitkaan menossa, Rurik?
- Järvellä sataa kylmää vettä!
- Aivan! Eikä vain vettä, vaan räntää, harmaata lunta mustaan veteen. Sitä tuprahtelee jostakin, idästä, lännestä, en tiedä mistä, mutta raju tuuli pieksee sitä joka tapauksessa eteenpäin kovalla voimalla. Voi onnettomia rannan puita, yksinäisiä veneitä, voi puhelinkankojen ulinaa ja ullakkojen huokauksia. Peltikatot rämisevät. Joku yksinäinen tielläkulkija peittää kasvonsa ja koettaa kiirehtiä suojaan.
- Mihin unohdit lakastuneet kukat? kysyy Tellu. – Minun lapsuuteni syksyissä merkitsivät juuri syksyä kukat, jotka kuolivat pakkasöinä. Miten kummasti tuoksuivat ruohot kuuraisen kivijalan vieressä. Ja minä laittelin orvokkien suojaksi paperisuppiloita.
- Tietysti, sehän on luonnollista, myöntää Hamsteri hengästyneenä. – Tietenkin käy kukille huonosti, myönnän sen. Mutta palatakseni vielä myöhäissyksyyn, oikeastaan alkavaan talveen, niin taivaanrannassa on jotakin uhkaavaa. Kuin kurtistettu otsa ja synkeät silmät! Talven tulo täällä päin on hirvittävä näytelmä, kauhukuvaelma ankaran luonnon käytettävissä olevista voimista. Hirvittävät myrskyt liikkuvat metsissä, kaatavat puita ja katkovat käsivarrenpaksuisia oksia sirotellen niitä mielivaltaisesti poluille ja metsävainioiden reunamille. Puut huokailevat surumielisesti. Koivujen latvat ovat harsuja, läpinäkyviä, ne ovat märkiä, kurjia haamuja pitkin alakuloisten soiden laitamia. Yhtenä aamuna tuuli jäykistyy lopullisesti pohjoiseen.
- Pakkaset tulevat, sanoo Rurik. – Kuulehan, Tellu, ajattelehan noita koivuja ikkunoiden alla. Niistä tulee vielä huerteisempia kuin kaupunginpuiston koivuista. Ja niitä on paljon.
- Meidän ympärillämme on silloin valkoinen huntu, sanoo Tellu.
- Auringon paisteessa koko seutu kipinöi. Olen nähnyt sen ennenkin, mutta vain ohimennen.
- Hamsteri liittyisi mielellään kiittämään talven kauneutta. Mutta hänellä on ohjelmansa. Hänen täytyy olla nyt ankara.
- Illalla on kuutamo ja tähtitaivas, hän jatkaa. – Kuuletteko pauketta, puut halkeilevat. Ei tuulen henkäystäköön. Heräätte aamulla ja peräännytte kauhistuen ikkunasta. Taivas on kuin tulella. Se polttaa, polttaa kylmänä tulena! Lämpömittarin sininen spriipatsas karkaa alaspäin nopeammin kuin lattianrakoon pakeneva hiirenhäntä. Kouristelette tuskaisesti käsiänne ja rukoillette: pysähdy jo, elä enää! Mutta ei, tunti tunnilta se painuu järkähtämättömästi. Kaikki jäätyy ja tätä jatkuu viikkokaupalla. Talvi on kerännyt kaikki voimansa, sen jäinen silmä tuijottaa vihamielisesti ja valkoinen käsi nousee armoniskuun. Liikkumaton, uhkaavan rauhaisa on maisema. Kuka voisi täällä elää, miten voisi pysytellä elossa, saatikka sulana?
- Rurik katselee peloissaan Hamsteria.

– Eikö luonto ole liian ankara Pohjolan asukkaille, tekee mieli joskus kysyä, sanoo Hamsteri tuskan vääristäessä hänen kasvojaan. – Ympärillä jäiset, mykät metsät, maa jäässä, ilma jäässä! Pieniä mökkejä viluiset savupatsaat hormien päissä horjumassa. Ei helkä laulu. Harvoin kuulee iloista naurua. Viluisia, kalpeita ja voipuneita kasvoja. Kuunnellaan jäykistyneinä pakkasen pauketta ja lumimyrskyjen ulvontaa. Huolta ja pelkoa kasvoilla; mummo katsoo ukkoon, nainen vilkaisee mieheen, pieni tyttö luo aran silmäyksen veljeensä. Sitten, kuin yhteisestä sopimuksesta katseet painuvat alas, ja alakuloinen huokaus puistattaa ihmisruumista.

--